

Takdim

Yeni bir *Liberal Düşünce* sayısıyla daha okuyucularımızın karşısına çıkıyoruz.

Bu sayımız, "liberalizm"e farklı gözlüklerle bakan iki yazıyla başlıyor. Mustafa Erdoğan, 20 yıl önceki benzer yazısını gözden geçiren ve liberalizmin hem tarihi hem de felsefi köklerini ele aldığı bir çalışmada; bir sonraki yazıyı da anlamamızı mümkün kılacak bir çerçeve oluşturuyor. İkinci yazıda, Doğan Gürpınar, "Liberteryenizm ve Liberalizm Arasında Liberal Düşünce Topluluğu" başlıklı çalışmasıyla Liberal Düşünce Topluluğu ve onu temsil eden önemli simaları liberal sol bir perspektiften hareketle eleştiriyor. Gürpınar, LDT'nin sekter bir yapıya doğru evrildiğini, bunun da liberalizm olmadığını; sekterleşmenin de, LDT'lilerin kendilerini Kemalizme karşı konumlandırmalarından kaynaklandığını ileri sürüyor. Yazının geneli okunduğunda Gürpınar'ın, aslında, sosyal liberalizmin liberalizm ta kendisi olduğunu vurgulamak istediği anlaşılıyor.

İkinci yazının başlığı "Liberal Olmayan Liberaller: Yüksek Liberalizm Niçin Liberal Bir Görüş Değildir?" ve yazarı da Jason Brennan. Bu yazı, sanki Gürpınar'a bir reddiye olarak yazılmış gibi gözüktüyor. Brennan, Gürpınar'ın işaret ettiği sosyal liberal çizginin, örneğin bir komünteryenizm ve Marksizmle karşılaştırıldığında liberal olarak nitelendirilebildiğini, bunun da bizi yanıltığını; oysa, sosyal liberallerin pek çok iddiasının liberalizmin temel ilkeleriyle çeliştiğini, bu yüzden sosyal liberal çizginin olsa olsa ucuz liberalizm olacağını ifade ediyor.

Yaygın mite göre, 1929 iktisadî krizi, kapitalizmin krizi ve bu krizin aşılmasında krizden çıkış için yazdığı reçetelere "hayat kurtarıcı" reçeteler şeklinde değer atfedilen ve bugünlerde Amerika'da başlayan son iktisadî krizde tekrar hatırlanan J. M. Keynes de liberal biri olarak biliniyor. Üçüncü yazı, "Keynes Bir Liberal miydi?" sorusuna cevap arıyor. Ralph Raico, ortaya koyduğu delillerle, "Keynes, komünistti" denemeyeceğini belki ama "Keynes, 20. Yüzyıl'ın örnek liberaliydi" demenin de mümkün olmadığını belirtiyor. Daha sonra, "Enflasyonizme Karşı Enflasyonizm" başlıklı yazısında Ünsal Çetin, bir anlamda, son krizle birlikte gündeme gelen çözüm önerilerini eleştiriyor ve bu arada bir Keynes sorgulaması yapmış oluyor.

Murray Rothbard, "İzolasyonizm', Sağ ve Sol" başlıklı yazısında, bir taraftan, "izolasyonizm" kavramının sağ ve sol açısından ne anlama geldiğini, diğer taraftan, "barışçıl ticaret, yatırım ve bütün ülkelerin vatandaşları arasında alış-veriş hürriyeti anlamındaki ekonomik ve kültürel uluslararasılıkla birlikte, başka devletlerin

işine/ilişkilerine karışmama siyaseti” anlamında izolasyonizmin, liberteryen konunun da esası olduğunu ortaya koyuyor.

Seda Kundakçı, “İnsan Hakları Kuramı: Çok-Kültürlülük Tartışmaları Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışmada, ulus devlet modelinin dayattığı homojenleşmeye bir çözüm arayışı olarak ortaya çıkan çok-kültürlülüğün liberal düşünce içinde iki farklı şekilde nasıl aşılacak istendiğini, Kymlicka ve Kukathas üzerinde değerlendiriyor. Birincisinin, devleti önceleyen, ikincisinin ise devleti devre dışı tutan bir anlayışla sorunu aşmak istediğini belirtiyor.

Çevre deyince ilk akla gelen ülkeler Batılı gelişmiş kapitalist ülkeler oluyor. Zira çevrecilik, bir anlamda, toplumsal refah artışının bir sonucu olarak ortaya çıkıyor. Dünya liderlerinin Copenhagen’da küresel ısınmayla ilgili 2012 sonrasında ne yapacaklarını konuşmak için toplandıkları, muhalif çevreci grupların da sürekli gösteri yaptıkları bugünlerde; “Politik Ekolojinin Karanlık Yüzü: Nazi Ekolojisi Üzerine Notlar” başlıklı çalışmasıyla Hakan Olgun, bizleri sarsacak konulara dikkat çekiyor. Nazilerin insana karşı düşmanlıklarıyla tabiata düşkünlüklerinin nasıl el ele gidebileceğini, Nazilerin ekolojik fikirlerinden hareketle anlamamıza yardımcı oluyor.

Bundan sonraki iki makale, hükümetin başlatmış olduğu “Demokratik Açılım” çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla Liberal Düşünce Topluluğu tarafından düzenlenen bir toplantıda sunulan iki tane konuşmanın daha sonra gözden geçirilmiş ve yazıya aktarılmış metinleri yer alıyor. İlk yazıda Mehmet Turhan, Türkiye’deki yargı ile özgürlük ilişkisi sorununu, Anayasa Mahkemesi örneğinden hareketle ele alıyor. İkinci yazıda ise Yusuf Şahin, Kürt sorunu çerçevesinde, bir kez daha idarenin yeniden yapılandırılması tartışmasının yapıldığına; idari yeniden yapılandırmanın, devletin yeniden yapılandırılması tartışmasından bağımsız yapılması durumunda, çözmek istediğimiz sorunu daha da içinden çıkılmaz bir hâle getirebileceğine dikkat çekiyor.

Ferhat Güneş, “Bilgi-İletişim Teknolojileri ve Özgürlük” başlıklı çalışmada, Bilgi İletişim Teknolojilerinin hayatımızın her alanını adım adım kuşattığı bir noktaya doğru ilerlediğimize işaret ediyor; bu sürecin, iki kesimden (toplumu kapalı bir kutu içinde idare etmek isteyenler ve toplumun özgürleşmesini arzulayanlar) hangisi tarafından yönlendirileceğinin önemli olduğunu belirtiyor.

Son krizle birlikte ekonomiyi canlandırmak için bir reklâm yoluyla topluma “Bir şey al, bu sayede ekonomiye can ver!” mesajı veriliyor. Oysa üretim olmadan tüketilemiyor, üretim için de birilerinin yatırım yapması gerekiyor. Tasarruf olmadan, yatırım yapılacak kaynaklar sağlanamıyor. Tasarruf edilmiş kaynaklar, “cılığın” birisi yani müteşebbis tarafından harekete geçiriliyor. Müteşebbis, atıl duran kaynakları risk üstlenerek, bir araya getiriyor. “Müteşebbis, kimdir”, “Hangi iktisatçı müteşebbis nasıl anlamış”; bu sorulara cevap bulmak için Salih Alp’in “Temel Dinamikleri

ve Değişen Yapısı ile Girişimciliğin İktisat Teorisi Tarihi İçindeki Yeri" makalesini okumak gerekiyor.

Bu sayı, iktisat alanında hak ettiği yeri almakta geç kalmış Avusturya İktisat Okulunun önemli isimlerinden Ludwig von Mises ve onun serbest piyasanın nasıl işlediğini göstermiş olduğu *İnsan Eylemi* adlı hacimli eseri hakkında bir değerlendirme yazısıyla bitiyor. Bettina B. Greaves'in "*İnsan Eylemi*: 60. Yıldönümü" başlığını taşıyan yazının sonunda Mises; iktisat bilgisinin önemine; iktisat bilgisinin önemsenmemesinin toplumu ve insan ırkını bir yok oluşa doğru sürükleyeceğine dikkat çekiyor. 60 yıl sonra, serbest piyasayı boğmak, hâlâ krizlerin bir çözümü olarak görülüyorsa; bu uyarının yerine ulaşmadığı anlaşılıyor.

Açık zihinli günler temennisiyle...

Yusuf Şahin
Editör